

Advies over het rapport
Evaluatie milieu-effectrapportage Slufter
over de periode 1986 tot en met 1990

16 september 1993

102-433

Advies over het rapport
Evaluatie milieu-effectrapportage Slufter
over de periode 1986 tot en met 1990

16 september 1993

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies over evaluatierapport

Advies over het rapport Evaluatie milieu-
effectrapportage Slufter over de periode 1986-1990 /
[Commissie voor de Milieu-effectrapportage]. - Utrecht
: Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-559-3

Trefw.: milieu-effectrapportering ; Maasvlakte /
baggerspecie ; opslag ; Maasvlakte.

BIJLAGE 3

Brief van de Minister van Verkeer en Waterstaat (kenmerk: FSM 42863) van
22 december 1986 aan Burgemeester en Wethouders van Rotterdam

MINUUT

ministerie van verkeer en waterstaat

rijkswaterstaat

hoofddirectie van de waterstaat

Aan Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Rotterdam
Coolingsingel 40
3011 AD ROTTERDAM

uw brief van: 6 juni 1986

's-gravenhage, 22 december 1986

uw kenmerk: RGGL 101

ons kenmerk: FSM 42863

toestelnummer: 4212

onderwerp: Onderzoeksplan grootschalige
locatie voor de berging van
baggerspecie.

bijlage(n): 1

verzonden:

24 DEC. 1986

Naar aanleiding van uw brief d.d. 6 juni 1986 deel ik u het volgende mede:

Het door u mede namens de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat, directie Benedenrivieren, ingediende onderzoeksplan voldoet aan nadere voorschriften, zoals die zijn vastgelegd in artikel 8, lid 6, van de concessie voor de aanleg van een grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie.

Ik merk hierbij op, dat dit onderzoeksplan een onderdeel vormt van het totale evaluatie-onderzoeksprogramma voor de aanleg en gebruik van de grootschalige locatie.

Naast de concessievoorschriften denk ik hierbij aan de voorschriften van de aan u verleende afvalstoffen wetvergunning en vergunning wet verontreiniging oppervlaktewateren.

Ik verzoek u de uit het onderhavige onderzoeksplan voortkomende activiteiten af te stemmen met de nazorgactiviteiten, die voortkomen uit bovengenoemde twee vergunningen.

Ik deel uw mening, dat er bij de door u gepresenteerde onderzoeksactiviteiten op onderdelen van enige "overdaad" gesproken zou kunnen worden, met name als het gaat om onderzoek, dat strikt genomen verder gaat dan wat wordt bedoeld met de evaluatie verplichting in de wet m.e.r.

- Met -

039631030

nr. 2000

10.1.V
18 dec. 1986
070-745745

postbus 20906
2500 EX 's-gravenhage
koningskade 4
tel. (070) 28 40 11, telex 31043

bereikbaar met tramlijn 1 (station CSI),
tramlijn 9 (station CSI en HS), Buslijnen
18 (station CSI en HS), 55 (leideroord),
56 (oogstgeest), 90 (waasland)

behoort bij: brief nr. FSM 42863
bladnr: 2

Met name bij de te verrichten inspanningen voor de monitoring van de tijdelijke effecten tijdens de aanleg gaat het om effecten die niet beïnvloedbaar zijn en waarbij na de aanlegfase weer een stabilisatie van de situatie optreedt. Ik kom bij nader inzien tot de conclusie dat laatstgenoemde inspanningen geen onderdeel behoeven uit te maken van het evaluatie-onderzoek in het kader van de m.e.r.

Het betreft met name het in uw onderzoeksplan genoemde onderzoek bij hoofdstuk 3.2.1. (zeegebied) en daarmee samenhangend onderzoek genoemd bij hoofdstuk 3.3.1. (effecten op de fytoplanktonproductie) en onderzoek genoemd bij hoofdstuk 3.3.2. (effecten op bodemdieren).

Ik geef u daarentegen in overweging het onderzoek van de vegetatie en flora van de duinen van Voorne te intensiveren.

Voor een gedetailleerde beschrijving van hetgeen van het door u ingezonden onderzoeksprogramma wel of niet zou moeten worden uitgevoerd verwijs ik naar bijlage 1.

Voor de uit te voeren onderdelen van het onderzoeksprogramma, dat voornamelijk gericht is op de permanente effecten, zal 5 jaar na aanvang verslag worden gedaan, waarna een heroverweging kan plaatsvinden. Ik ga ervan uit, dat u in overleg met Rijkswaterstaat, directie Behedenrivieren, tot een gezamenlijke verdeling van de inspanningen ter zake zult komen, zodanig dat beide initiatiefnemers elk een eenduidig deel van het onderzoeksprogramma voor hun rekening nemen.

Tot slot kan ik u mededelen, dat het ministerie van VROM een onderzoek heeft gestart naar de mogelijk te treffen (beheers-)maatregelen om in te spelen op de gevolgen van de grootschalige locatie op onder andere de "salt-spray" in het Voorns duingebied.

Dit onderzoek is vooral bedoeld om de methodologische kennis over evaluatie bij m.e.r. te vergroten.

- Ik -

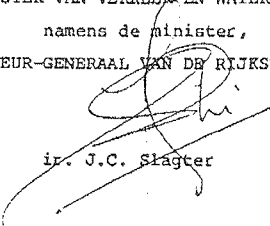
039630729

nr. 2050a

behoort bij: brief nr. FSM 42863
bladnr: 3

Ik sluit echter niet uit dat de resultaten ook voor het betreffende gebied van belang kunnen zijn.
Ik verwacht over een half jaar over meer gegevens te zullen beschikken.

DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT,
namens de minister,
DE WND. DIRECTEUR-GENERAAL VAN DE RIJKSWATERSTAAT,

ir. J.C. Slagter

0-9859029

nr. 2050a

Evaluatie-onderzoek Grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het benedenrivierengebied

Bijgevoegd overzicht is gebaseerd op de indeling van het door de initiatiefnemers ingediende onderzoeksplan (overeenkomstig art. 8 concessie Slufterdam) en geeft de mening van het bevoegd gezag weer over onderzoeksprojecten, die komen te vervallen, of zouden kunnen worden geïntensiveerd.

Door het bevoegd gezag gehanteerde criteria voor het uitvoeren van evaluatie-onderzoek in het kader van de wet m.e.r.:

- 1°) Onderzoek wordt uitgevoerd als de mogelijkheid aanwezig is om met concreet uit te voeren acties geconstateerde, voor het milieu negatieve effecten te verminderen c.q. te beëindigen of als gegevens nodig zijn om het werk in stand te houden.
- 2°) Onderzoek wordt uitgevoerd naar die elementen die in de discussies (inspraak, politiek etc.) voorafgaand aan het besluit tot aanleg een belangrijke rol hebben gespeeld.
- 3°) Onderzoek wordt uitgevoerd indien verwacht kan worden dat de resultaten van belang kunnen zijn voor in de toekomst uit te voeren min of meer gelijksoortige werken.

Kosten

onderzoek dat komt te vervallen	uitvoerende instantie	tijdstip uitvoering	intern	extern
Hoofdstuk 3: tijdelijke effecten bij aanleg				
H. 3.2.1. zeegebied zwevend stof e.d. getijmeting (13 uur)	MDNDB	1986/1987	90.000	
	MDNDB	1986/1987	180.000	
H. 3.2.2. strand verwerking/simulatie resultaten H. 3.2.1. en 3.2.2.	WL	1987/1988		150.000
I. 3.3.2 effecten op fytoplankton productie plakton	DGW	1986/1988	28.000	
H. 3.3.2. effecten op bodem- dieren	MDNDB	1986/1987	50.000	
bodemdieren	DGW	1986/1988	12.000	
	GWR	1986/1987	8.000	
	DIHO	1986/1988		100.000
onderzoek dat moet worden geïntensiveerd				
Hoofdstuk 2: uitgangssituatie				
H. 2.9.: Duinen van Voorne vegetatie en flora duinen	MD	1986/1987	35.000 + ?	
Hoofdstuk 4: permanente effecten				
H. 4.8.: Duinen van Voorne vegetatie en flora	MD	?	?	

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan de Minister van Verkeer en Waterstaat
d.t.v. de Directeur-Generaal van de
Rijkswaterstaat
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

uw kenmerk
AH 143406

uw brief
d.d. 8 maart 1993

ons kenmerk
U664-93/Sf/am/102-432

onderwerp
Advies over het rapport Evaluatie
milieu-effectrapportage Slufter
over de periode 1986 t/m 1990

doorkiesnr.
030 - 347638

Utrecht,
16 september 1993

Met bovengenoemde brief verzocht u de Commissie voor de milieu-effectrapportage advies uit te brengen over het rapport "Evaluatie milieu-effectrapportage Slufter over de periode 1986 tot en met 1990".

Voor de hoofdpunten van het advies wordt verwezen naar de samenvattende beoordeling. Uw aandacht wordt in het bijzonder gevraagd voor het volgende.

1. Op uw vraag of in de duinen van Voorne een vervolgonderzoek zinvol is gezien vanuit de optiek van beïnvloeding door de aanleg van het Slufterdepot kan het volgende worden gesteld.

Het is niet mogelijk (statistisch) verantwoord een rechtstreeks verband te leggen tussen optredende veranderingen in de duinvegetatie en -flora en de Slufterdam. De Slufterdam is één in een reeks van mogelijke oorzaken.

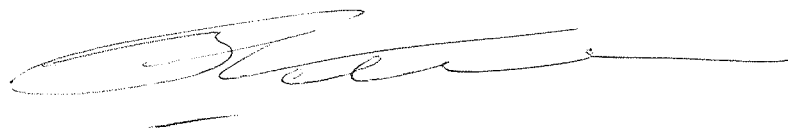
In het veld zijn er indicaties dat de mariene invloed op delen van het duingebied terugloopt. Een rechtstreekse toeschrijving aan de Slufterdam zal onmogelijk zijn. Toch is het zinvol de trendmatige ontwikkelingen te blijven volgen. Door uitvoering in de komende jaren van het opgeschorte vervolgonderzoek, duinvegetatiekartering en duinflora-inventarisatie, zal de situatie na aanleg van de Slufterdam voor het eerst worden vastgelegd. Dit vervolgonderzoek is mede aan te bevelen in het perspectief van de in het Plan van Aanpak ROM Rijnmond aangekondigde plannen om de Maasvlakte uit te breiden.

2. Dit is de eerste keer, dat de Commissie formeel gevraagd is advies uit te brengen over de inhoud van een rapport in het kader van de evaluatie achteraf van een m.e.r.-plichtig project. Er zijn geen wettelijke regels voor hoe de Commissie in zo'n geval moet handelen, zodat een aanpak moest worden ontwikkeld. Om

dat haar eerste bevindingen mogelijk van belang zijn voor betrokkenen bij evaluatie achteraf, zijn in dit advies ook enkele beschouwingen opgenomen over evaluatie achteraf in het algemeen. Deze beschouwingen kunnen uiteraard slechts worden gezien als de resultaten van een eerste stap in de ontwikkeling van een denkproces.

De Commissie hoopt met haar advies uw vragen te hebben beantwoord en een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan het denken over evaluatie achteraf.

Hoogachtend,

ir. K.H. Veldhuis
voorzitter van de werkgroep
Evaluatie m.e.r. Slufterdam

In afschrift aan: - Directeur Gemeentewerken Rotterdam
- hiD RWS Zuid-Holland
- Directoraat-Generaal Milieubeheer,
directie bestuurszaken, afdeling m.e.r.
- LNV, directie NBLF

Advies over het rapport
Evaluatie milieu-effectrapportage
Slufter over de periode
1986 tot en met 1990

Advies over het volgens artikel 7.41 van de Wet milieubeheer (Staatsblad 1992, 551) openbaar gemaakte rapport "Evaluatie milieu-effectrapportage Slufter over de periode 1986 tot en met 1990" (van september 1992) over de grootschalige locatie voor de berging van baggerspecie uit het Benedenrivierengebied op de Maasvlakte ("de Slufterdam"),

uitgebracht aan de Minister van Verkeer en Waterstaat door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep Evaluatie m.e.r. Slufterdam

de secretaris

ir. R.I. Seijffers

de voorzitter

ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 16 september 1993

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTENDE BEOORDELING	1
1. INLEIDING	4
2. HOOFDPUNTEN VAN DE BEOORDELING VAN HET EVALUATIE- RAPPORT EN HET ACHTERLIGGENDE EVALUATIEPROGRAMMA	6
2.1 Probleemstelling evaluatie achteraf (doel en belang)	6
2.1.1 Algemeen	6
2.1.2 Slufterdam	6
2.2 Saltspray	9
2.3 Saltspray en andere invloeden op duinvegetatie en -florasamenstelling in bepaalde delen van het duingebied	11
3. NADERE OPMERKINGEN BIJ HET EVALUATIERAPPORT EN HET EVALUATIEPROGRAMMA	14
4. OPMERKINGEN TEN AANZIEN VAN GROND- EN OPERVLAKTEWATER	15
5. OPMERKINGEN TEN BEHOEVE VAN TOEKOMSTIGE EVALUATIES	16
5.1 Statistische analyse	16
5.2 Vorm van de rapportage van evaluatieresultaten	16
5.3 Eventueel commentaar door derden op evaluatieplan	17

BIJLAGEN

1. Brief van de Minister van Verkeer en Waterstaat d.d. 8 maart 1993 met verzoek om advies.
2. Bekendmaking evaluatierapport in Staatscourant nr. 49 van 11 maart 1993.
3. Brief van de Minister van Verkeer en Waterstaat (kenmerk: FSM 42863) van 22 december 1986 aan Burgemeester en Wethouders van Rotterdam.
4. Projectgegevens.
5. Mogelijke opzet van nader onderzoek inzake saltspray.
6. Hoofdbenaderingen bij evaluatie achteraf.

SAMENVATTENDE BEOORDELING

De bevindingen van de Commissie worden in het volgende puntsgewijs samengevat:

1. Het is een verdienste van de initiatiefnemers van deze evaluatie, dat zij hun taakstelling ruim hebben geïnterpreteerd. De evaluatie is niet alleen gericht op het volgen van de daadwerkelijke situatie om slechts die milieugevolgen die exclusief zijn toe te schrijven aan de aanleg en het gebruik van de Slufterdam vroegtijdig te signaleren en te voorkomen. Gelet op de betekenis van de natuurwaarden van de duinen van Voorne en van de verder te ontwikkelen waarden van het betrokken deel van de Voordelta, wordt ook (bio-)monitoring verricht naar belangrijke leemten in kennis, dit ten behoeve van bijvoorbeeld toekomstige ontwikkelingen in dit gebied.
2. In grote lijnen kan de opzet en de gedane en toekomstige uitvoering van het evaluatieprogramma worden onderschreven.
3. Op grond van de voorliggende informatie, kan worden geconcludeerd, dat er ten gevolge van de Slufterdam nog geen belangrijke gevolgen voor het milieu zijn opgetreden die tot mitigerende maatregelen aanleiding geven.
4. Het onderzoek naar de reductie van de saltspray is beperkt van opzet geweest. Bij de vergunningverlening is een plaatselijke reductie van 10 - 15 % als acceptabel beoordeeld. Door een aantal tekortkomingen in het onderzoek is de conclusie dat deze reductie niet wordt overschreden nog niet statistisch verantwoord te trekken, maar het is wel voldoende aannemelijk gemaakt dat de reductie deze orde van grootte niet overschrijdt.
De stand van de wetenschappelijke kennis over saltspray als één van de bepalende mariene invloedsfactoren en de invloed daarvan op kustvegetaties is nog zeer beperkt. Het ontbreekt aan fundamentele inzichten in dosis-effectrelaties en -responsrelaties van duinvegetaties en -flora. Om in deze leemte in de kennis te voorzien is nader fundamenteel en toegepast wetenschappelijk onderzoek nodig. Dit onderzoek is van algemeen belang en overstijgt het project Slufterdam. Het verdient aanbeveling dat relevante instanties het verrichten van dergelijk onderzoek in overweging nemen. Wellicht is er in de regio daartoe een geschikt onderzoekgebied aanwezig (zie bijlage 5 met mogelijke opzet van nader onderzoek).
5. Op de vraag of in de duinen van Voorne een vervolgonderzoek zinvol is bezien vanuit de optiek van beïnvloeding door de aanleg van het Slufterdamdepot, kan het volgende worden gesteld.
Het is op grond van de voorliggende informatie niet mogelijk conclusies te trekken of er biotische veranderingen in de duinen van Voorne zijn opgetreden dan wel kunnen optreden die direct aan de aanleg en aanwezigheid van de Slufterdam kunnen worden toegeschreven. Gelet op de vrij korte termijn na de aanleg kan een direct effect alleen via het mechanisme van de saltspray zijn opgetreden. Er spelen in het betrokken kustgebied, met op zich al van nature een grote dynamiek, nog vele andere invloeden, zoals naijlingseffecten van eerdere ingrepen (aanleg van de Brielse-Gatdam, de Maasvlakte e.d.), de recente duinversterking, plaatselijke veranderingen in de grondwaterstand in de duinen, verande-

ringen in het beheer in delen van de Voornse duinen e.d. Binnen deze grote dynamiek zijn veranderingen in de duinvegetatie en -flora direct ten gevolge van de Slufterdam niet te kwantificeren laat staan statistisch verantwoord hard te maken.

In het veld is waargenomen, dat aan de buitenzijde van de recent versterkte zeereep vanaf de Brielse Gatdam in de richting van de Groene Punt de vorming van duin(doorn)struweel plaats vindt. Dit kan betekenen, dat de mariene invloed op dit deel van de Voornse duinen terugloopt. Dit feit zal onmogelijk rechtstreeks op de Slufterdam terug te voeren zijn, maar geeft wel aanleiding om de trendmatige ontwikkelingen te blijven volgen. Door de opschorting van de betreffende kartering van de duinvegetatie en de inventarisatie van de duinflora is tot nu toe de situatie na aanleg van de Slufterdam nog niet vastgelegd. Zo'n punt van de tijdsreeks is wel wenselijk.

Het gaat hier om een duingebied van internationale betekenis wat betreft natuurwaarden, die mede worden bepaald door de mate van mariene invloed die er op wordt uitgeoefend. Door ingrepen in het verleden in deze regio is successievelijk de mariene beïnvloeding beperkt. Nader inzicht is gewenst in de mate waarin de toenemende afscherming van delen van de Voornse duinen in het verleden en in de toekomst cumulatieve gevolgen kan veroorzaken. Vooral als daar in de toekomst nieuwe ontwikkelingen aan worden toegevoegd, zoals aangeduid in het Plan van Aanpak ROM-project Rijnmond. In dit Plan van Aanpak wordt gesteld, dat er zal worden gestreefd naar versterking van de natuur. Een eventuele uitbreiding van de Maasvlakte wordt gecombineerd met de ontwikkeling van een natuurgebied van ongeveer 750 hectare ter compensatie van waarden die eventueel verloren gaan door deze uitbreiding. Ook de samenhang tussen bestaande en nieuwe ecologische zones zal volgens het Plan van Aanpak aandacht krijgen. Ook zal beter worden nagegaan of de feitelijke ontwikkelingen in het gebied overeenkomen met de verwachtingen en gewenste ontwikkelingen. Monitoring wordt daartoe van belang geacht. Behoud en waar mogelijk herstel en verdere ontwikkeling van bestaande zeldzame en onvervangbare ecologische en landschapswaarden (in de Voornse duinen) zal ongetwijfeld een uitgangspunt zijn. Vooral ook in het perspectief van deze nieuwe plannen is het vervolgonderzoek aan te bevelen.

In het licht van het gestelde in het Plan van Aanpak ROM Rijnmond zouden de betrokken instanties de merites moeten bezien van een planvormend en beheersondersteunend monitoringsysteem voor het betrokken gebied, dat voortborduurde op de lopende monitoring in het kader van het Slufterdamproject en aansluit bij andere monitoringsystemen in het Rijnmondgebied; dit vooral ook in verband met de planvorming rondom de uitbreiding van de Maasvlakte en andere voornemens. Een Geografisch Informatiesysteem (GIS) zou een geïntegreerd onderdeel van zo'n monitoringsysteem kunnen uitmaken. In zo'n GIS, met duidelijk geformuleerde doelstellingen, kunnen zinvolle geografische, hydrografische, sedimentologische en biologische gegevens, alsmede water/bodem/lucht-kwaliteitsparameters worden opgeslagen op zodanige wijze dat deze zich lenen ten behoeve van planvorming en beheer, mede gesteund door geostatistische analyse. Dit GIS zou in ieder geval de Maasvlakte, de Slufterdam, de Voornse duinen en omgeving en een deel van de Voordelta moeten omvatten. Voor bijvoorbeeld kwetsbare en zeldzame vegetatie- en landschapselementen dient de schaal en het detailniveau te worden aangepast.

6. In het algemeen verdienen de monitoringstrategieën en de statistische onderbouwing daarvan veel aandacht, opdat minder bruikbaar onderzoek wordt voorkomen. Een verantwoorde vastlegging van de uitgangssituatie is van groot belang en verdient bij soortgelijke projecten bijzondere aandacht.
7. Bij toekomstige evaluatierapporten is het van belang de resultaten van deelonderzoeken zo te presenteren, dat deze resultaten door derden beter en eenvoudiger te beoordelen zijn dan bij deze eerste presentatie van evaluatieresultaten bij het Slufterdamproject. Bij de beoordeling van deze resultaten moest wat te veel de omvangrijke achtergrondinformatie van werkdocumenten e.d. worden geraadpleegd om een goed begrip van het onderzoek te krijgen. Een beknopte samenvatting, hoe verzorgd ook, is voor een verantwoorde beoordeling door derden ontoereikend.
Indien er sprake is van meer dan één besluit dan is het aan te bevelen de evaluatie-resultaten gecombineerd te presenteren.

Tenslotte concludeert de Commissie, dat zij het beoordelen van het voorliggende evaluatierapport als een nuttige exercitie heeft ervaren. Bij de evaluatie in het kader van m.e.r. is voor de Commissie wettelijk geen taak weggelegd. Zolang er geen AMvB ex artikel 7.43 Wet Milieubeheer is met nadere regels over evaluatie, kan de Commissie per geval bezien of en hoe zij op een overeenkomstig artikel 7.41 toegezonden evaluatierapport zal reageren.

1. INLEIDING

De minister van Verkeer en Waterstaat heeft per brief van 8 maart 1993 (zie bijlage 1) de Commissie voor de milieu-effectrapportage gevraagd advies uit te brengen over het rapport "Evaluatie milieu-effectrapportage Slufter over de periode 1986 tot en met 1990" (hierna afgekort tot: evaluatierapport)¹].

De publicatie van dit evaluatierapport is bekend gemaakt in de Staatscourant van 11 maart 1993 (zie bijlage 2).

Het evaluatierapport is de Commissie toegezonden ingevolge artikel 7.41 van de Wet milieubeheer (Stb. 1992, 551). De evaluatie is opgesteld op grond van artikel 7.39 van de Wet Milieubeheer in het kader van de vergunning volgens artikel 8, lid 4 van de op grond van de Wet van 14 juli 1904, Stb. 147, houdende bepalingen omtrent het ondernemen van droogmakerijen en indijkingen. Bij koninklijk besluit van 7 oktober 1985 is deze concessie verleend (hierna afgekort tot: concessieverlening).

Het gaat hier om een ad hoc advies omdat de Commissie geen wettelijke taak heeft gekregen in het kader van evaluatie achteraf bij m.e.r. Het is de eerste keer dat de Commissie formeel wordt gevraagd om een evaluatierapport in het kader van de m.e.r. te beoordelen. Er zijn geen wettelijke richtlijnen voor hoe de Commissie in zo'n geval zou moeten handelen.

De Commissie heeft de volgende aanpak gehanteerd. In analogie met haar taak bij het toetsen van een MER, is zij er van uitgegaan, dat zij het bevoegde gezag zou moeten adviseren over de volledigheid en juistheid van de informatie in het evaluatierapport in het licht van de genomen besluiten over het betreffende project. Bij de beoordeling op hoofdlijnen zou het verder haar taak zijn het bevoegd gezag te adviseren over de volgende vragen:

- Geven de resultaten van het evaluatie-onderzoek eventueel aanleiding tot bijstelling (op punten) van de genomen besluiten of zou eventueel het nemen van aanvullende mitigerende (of compenserende) maatregelen moeten worden overwogen om milieu-gevolgen zo veel mogelijk te voorkomen?
- Welke conclusies kunnen uit het evaluatierapport worden getrokken ten aanzien van vervolgonderzoek dan wel het vastgestelde evaluatieprogramma?

Hierbij is met name van belang de concreet door bevoegd gezag gestelde vraag naar de wenselijkheid van vervolgonderzoek in de Voornse duinen.

Daarnaast kan het evaluatierapport, evenals bij de toetsing van een MER, tevens worden beoordeeld op leereffecten uit het gedane onderzoek ten behoeve van toekomstige m.e.r.'s voor soortgelijke projecten of toekomstige evaluaties.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie. De samenstelling van de werkgroep is vermeld in bijlage 4 bij dit advies. Deze werkgroep

1 De letterlijke vraagstelling is: "Graag verneem ik van u de reacties van uw Commissie op het Evaluatierapport en op de vraag of in de duinen van Voorne een vervolgonderzoek zinvol is gezien vanuit de optiek van beïnvloeding door de aanleg van het Slufterdepot".

